

BONZAI: UYUŞTURUCU MADDE TİCARETİ SUÇUNDA SENTETİK KANNABİNOİDLER

Bonzai: The Sentetic Cannabinoids of Narcotic in the Crimes of Drug Traffics

Uygur MEYDAN*

Özet

Uyuşturucu madde kullanımı ve ticareti, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de toplum sağlığı ve kamu düzeni için en önemli tehlikeler arasındadır. Son zamanlarda bu tehlike, kendi içinde yeni bir tehlike daha doğurmuştur: Sentetik kannabinoidler. Eroin, kokain, esrar gibi bilindik uyuşturuculara karşı gerek tıbbi gerek de adli müdahale tecrübesi uzun yıllardır oluşmuştu; ancak sentetik kannabinoidler, bilinenin dışında bir seyir izlemektedir. Bileşenlerinin sürekli değiştirilmesi, tedavi süreçlerini olumsuz etkilediği gibi, kolluk ve adli otoriteleri de tespit ve müdahale süreçlerinde geride bırakmaktadır. Oysaki kendilerinde çeşitli miktarlarda sentetik kannabinoid yakalanan faillerin, bunları hangi saikle bulduklarının tespiti ivedilik arz etmektedir.

Bu çalışmayla uyuşturucu maddelerin genel bir sınıflandırması yapılarak sentetik kannabinoidler tanıtılmaya çalışılacaktır. Sonrasında sentetik kannabinoidlerin insan sağlığına etkileri, tıbbi veriler doğrultusunda tespit edilerek konumuzla doğrudan ilgili olması bakımından uyuşturucu madde ticareti suçu ile kullanmak amacıyla uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurma suçlarına dair genel açıklamalarda bulunulacaktır. Malum olduğu üzere her iki suç tipi, bir başka çalışmanın konusunu oluşturacak kadar geniş kapsamlıdır. Son olarak Yargıtay ve Bölge Adliye Mahkemelerinin kararlarından seçilmiş ve kıstas sayılabilecek belirli içtihatlar yardımıyla, yan delillerin olmadığı hallerde sentetik kannabinoidlerin şahsi kullanım ve ticari amaçlı bulundurma miktarlarına dair somut bir ölçü oluşturulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bonzai, Sentetik kannabinoid, uyuşturucu madde, uyuşturucu miktarı ticareti, uyuşturucu miktarı, Türk Ceza Kanunu

Abstract

Drug use and trafficking appear as examples of the biggest, dangers against public health and public order in Turkey just as in the world. Th at is source of danger has recently brought out another one, called synthetic cannabinoids. The Turkish authorities, from both medical and forensic point of view, have become experienced regarding heroin, cocaine and similar drugs for many years. However, synthetic cannabinoids moves ahead contrary to what has been well-known by the authorities on drugs so far. Because, its components can be subject to changes frequently and as such,

Bu makale Etik Kurul İznine tabi değildir.

* Kocaeli Cumhuriyet Savcısı, Adalet Bakanlığı, uygurmeydan@gmail.com,
<http://orcid.org/0000-0002-2895-9622>

law enforcement and judicial authorities may have a difficulty or challenges in both detecting the traces of this new drug type and in intervening its use and trafficking. Indeed, it is highly urgent to figure out the motives of the perpetrators who are caught by the authorities with various amount of synthetic cannabinoids in their possession.

Via making a general classification of drugs, synthetic cannabinoids will be introduced by this study. Then, determining the effects of synthetic cannabinoids on human health by medical data, related directly with our topic and with the aim of using by drug trafficking crime, general statements will be made about crimes of buying drugs or stimulants, accepting or possession.

As it is known, both types of crimes are wide enough to be the subject of another study. Finally chosen from the decisions of Supreme Court and Regional Courts of Justice and can be considered as criteria with the help of specific laws, in the absence of supporting evidence, related with the amounts of synthetic cannabinoids for personal and commercial use, a concrete measure will be tried to be established by this study.

Keywords: Bonzai, sentetic cannabinoid, drug uses, drug trafficking the amount of drug, the Turkish Penal Code

GİRİŞ

Uyuşturucu madde kullanımı ve bu maddelerin ticareti, toplumu oluşturan bireylerin sağlığı ile toplumun genel sağlığına yönelik çok ciddi bir tehlike oluşturmaktadır. Bu maddelerin kullanımı ve buna bağlı olarak imali, üretimi ve ticareti, bütün devletler ve toplumlar için endişe uyandırmaktadır. Uyuşturucu maddelerin üretiminden kullanıcıya ulaştırıldığı ana kadar geçen süreçler dikkate alındığında, hemen hemen bütün devletlerin bu sorunla yüz yüze geldiği ve bu süreçlerin birbirinden bağımsız olmadığı görülmektedir. Çeşitli bitkilerden veya sentetik olarak imal edilen ve üretilen bu tür maddeler; dünyanın değişik bölgelerindeki kullanıcılara ulaştırılırken hem imal ve üretimin yapıldığı devletler, hem de bu maddelerin geçiş güzergâhı olan ve ulaştırılan devletler açısından bir mücadele sorununu gündeme getirmiştir. Terör ve diğer suç örgütlerinin finansal kaynağının büyük bir kısmını uyuşturucu maddelerin ticaretinden elde edilen gelirlerin oluşturduğu hususu göz önüne alındığında, devletler ve uluslararası toplum için bu maddelerin kullanılmasını ve dolaşımını yasal amaçlarla sınırlandırmak bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.¹ Uyuşturucu karteli haberleriyle bültenlerde sıklıkla gördüğümüz Afganistan, Meksika, Kolombiya gibi ülkeler bu tehlikenin birer örneğidir. Uyuşturucu madde Yunanca “Narke” (uyku) kelimesinden gelir. Zamanla başta afyondan menşei alan uyuşturucu maddeler, içine sonradan iptilâ yapan veya insanı Yunanca aslında olduğu gibi uyutucu etki yapan bütün diğer maddeler ithal edilmiştir. Uyuşturucu madde elbette ki tıbbi bir terimdir;

¹ Mehmet Zülfü Öner, Türk Ceza Kanunu’nda Uyuşturucu Madde İmal, İthal, İhraç Suçları, TBB Dergisi, Y: 2010, S: 88, s. 107

fakat aynı zamanda hukuki bir terim de teşkil etmektedir.² Uyuşturucu madde alışkanlığı ve genel olarak uyuşturucu maddeler sorununun multidisipliner ve çok çeşitli yönleri olan bir problem niteliği arz ettiği kuşkusuzdur. Her disiplin mensubunun konuyu kendi alanı açısından inceleyip ele alması doğaldır. Ancak probleme yönelik etkin teşhis ve çözüm getirilmesi için tıp, hukuk, kriminoloji, sosyoloji vs. disiplin mensuplarının iş birliğinin gerektiği de yadsınamaz.³

İleride açıklanacağı üzere uyuşturucu maddeler kendi içinde çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır. Esrar, eroin, kokain gibi bilinen ve geleneksel diye tabir edebileceğimiz uyuşturucu maddelerin yanı sıra son zamanlarda yeni bir uyuşturucu madde türü daha ortaya çıkmıştır. *Sentetik kannabinoidler*, geleneksel uyuşturuculardan farklı şekilde elde edilmekte, kimyevi yapıları sürekli değiştirilmekte, bu sebeple tıp ve güvenlik otoriteleri tarafından tespiti, tedavisi ve adli önlemlerin alınması aksamaktadır. Biz meselenin “suç” olma yönünü ele alıp bu doğrultuda, ele geçen sentetik kannabinoid miktarının, uyuşturucu madde ticareti suçunun tespitindeki önemini içtihatlar doğrultusunda ele almaya çalışacağız. Zira yan delillerin ele geçmediği bir soruşturmada en önemli tartışma konusu, ele geçen maddenin ticaret maksadıyla mı yoksa şahsi kullanım için mi bulundurulduğudur. Bu nedenle genel olarak uyuşturucu maddelerin ve özelde sentetik kannabinoidlerin tanınması zaruret arz etmektedir. Zira her uyuşturucu maddenin belirli bir tüketiliş şekli, insan vücuduna farklı etkileri bulunduğu gibi üretim koşulları, piyasaya sürülme yöntemleri ile dış fiziki koşullardan etkilenme şartları, buna göre de saklama ve nakil yöntemleri bulunmaktadır.⁴ Bu bakımdan meseleye dair bir tespit yapabilmek için sentetik kannabinoidlerin insan vücuduna etkilerini çalışmada yer vermek lüzumu görülmüştür. Bununla birlikte çalışmanın hukukçulara yönelik olması hasebiyle, teknik tıp terimlerine mümkün merteye anlaşılacak şekilde yer verilmeye gayret gösterilmiştir.

1. UYUŞTURUCU MADDELERİN SINIFLANDIRILMASI VE SENTETİK KANNABİNOİDLER

1.1. Uyuşturucu Maddelerin Genel Sınıflandırması

Uyuşturucu maddeler genel olarak depresanlar, uyarıcılar ve halüsinojenler olarak üç ana grup içerisinde tasnif edilmektedir. Her bir grup kendi içinde

² Sulhi Dönmezer, Uyuşturucu Maddelerin Hukuk ve Kriminoloji ile İlgili Bazı Yönleri, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 36 (1-4), s. 1, <http://dergipark.gov.tr/iuhfm/issue/9126/114262>, (Erişim Tarihi: 15.01.2021)

³ Ergin Ergül, Uyuşturucu Madde Alışkanlığının Hukuki ve Cezai Yönleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, İstanbul, 1993, s. 1, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Br>, (Erişim Tarihi: 16.01.2021)

⁴ Uygur Meydan, Uyuşturucu Madde Ticaretinde Madde Miktarının Önemi, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 37. Sayı, Ocak 2019, Ankara, s. 322

ayrıca, doğal-sentetik olarak ikiye ayrılmaktadır. Doğal depresanlar afyon ve türevlerinden, sentetik depresanlar ise barbitüratlar, trankilizanlar, sedatifler ve aneljeziklerden oluşmaktadır. Doğal uyarıcılara koka bitkisi ve kokain, sentetik uyarıcılara ise katinon türevleri, amfetamin türevleri ve metamfetaminler örnek verilebilir. Doğal halüsinojenlerin başında esrar ve meskalin, sentetik halüsinojenlerin başında ise LSD'lerle sentetik kannabinoidler gelmektedir.⁵

Sentetik kannabinoidleri tanımlamadan önce *cannabis sativa*'dan elde edilen esrar maddesinin açıklanması yerinde olacaktır. Zira halüsinojenler sınıfından olmaları nedeniyle halk arasında sentetik kannabinoidler, esrarın bir çeşidi gibi görülmekte, bu husus soruşturma beyanlarına da yansımaktadır.

Bilimsel literatürde üç çeşit kenevirden bahsedilmektedir. Bunlar *cannabis sativa* L, *cannabis indica* Lam ve *cannabis ruderalis* Jan.'dır. Bu üç çeşit kenevirden dişi olarak adlandırılan *cannabis sativa* L. cinsinde, esrarın psikoaktif etki maddesi olan tetrahidrokannabinol (THC) bulunmaktadır.⁶ Esrar, *cannabis sativa* adı verilen hint keneviri bitkisinin kahverengi-yeşil çiçeklerinin karışımından, sap, tohum ve yapraklarından oluşmaktadır. Kenevir tüm dünyada yetiştirilen bir bitki olup bu bitkiden esrarın elde edilmesi ve kullanılmasının yasal durumu uluslararası çapta ülkelere göre değişiklik göstermektedir.⁷

Kanabis insan vücudunda CB1 ve CB2 kısaltmalarıyla ifade edilen kanabinoid reseptörler üzerine etki eder. Ana endojen kanabinoidler, anandamid ve arakidonilgliseroldür. Esrar maddesinde yaklaşık 60 kanabinoid yer alır. Δ^9 -tetrahydrocannabinol (THC) bunlardan en etkilisidir. Günümüzde tıbbi amaçla kullanılan kanabinoid içeren bazı ilaçlar bulunmaktadır. Bu ilaçların nöropatik ağrı, aşırı aktif mesane, kanser ağrısı ve Tourette⁸ sendromunda iyi sonuçlar verdikleri görülmüştür. Kanabisin tıbbi kullanımları, araştırmacıları sentetik kanabinoidler üzerine çalışmaya yöneltmiştir.⁹ 1990'lı yıllarda John William Huffman ve arkadaşları, "JWH maddeleri" olarak bilinen naftoilindoller, naftoilpirolleri ve kanabinoid reseptör aktivitesi olan

⁵ Suat Çalışkan, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2012, s. 724

⁶ Arif Akgül, Türkiye'de Yasadışı Kenevir Ekimi ve Mücadele Politikaları, Uyuşturucuyla Mücadele Politikaları ve Yeni Trendler, Editör; Hakan Cem Çetin, Ahmet Çelik, Erkan Sezgin, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016, s. 192

⁷ Ağâh Bahadır Öztürk, Türkiye'de Büyüyen Tehlike: Esrar, Konuralp Tıp Dergisi, 2016;8(3), s. 209 <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/270611>, (Erişim Tarihi: 10.01.2021)

⁸ "Tourette sendromu, ilk kez 1985 yılında tanımlanmış olup bir tür sesli ve bedensel tik hastalığıdır. Halk arasında kendini tutamama hastalığı veya bağırma hastalığı olarak da bilinmektedir. Tourette sendromunda hastalar; kontrol edemedikleri ani ses ve hareketler ile mücadele ederler" <https://okanhastanesi.com.tr>, (Erişim Tarihi: 20.01.2021)

⁹ İlhan Yargıç, Sentetik Kannabinoidler, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, s. 11, <https://www.atk.gov.tr/psikoaktifmaddeler.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.01.2021)

bileşikleri sentezlemişlerdir. Zaman içinde bu maddeler, sentetik kannabinoid içeren yeni maddelerin ana bileşeni haline gelmiştir.¹⁰

1.2. Sentetik Kannabinoidlerin Sınıflandırılması ve Adlandırılması

Sentetik kannabinoidlerle ilgili şu şekilde bir sınıflandırma yapılması mümkündür:

1. Klasik kannabinoidler: Tetrahidrokannabinol, esrarın diğer kimyasal bileşenleri ve bunların yapısal olarak benzer sentetik analogları (örneğin; AM-411, AM-906, HU-210, O-1184),
2. Klasik-olmayan kannabinoidler: Sikloheksilfenoller veya 3-arilsikloheksanoller (örneğin CP55,244, CP-55,940, CP-47,497),
3. Hibrid kannabinoidler: Klasik ve klasik olmayan kannabinoidlerin yapısal özelliklerinin kombinasyonları (örneğin; AM-4030),
4. Aminoalkilindoller. Bunlar ayrıca aşağıdaki gibi gruplara ayrılabilir:
 - (a) Naftolindoller (örneğin; JWH-015, JWH-018, JWH073, JWH-081, JWH-122, JWH- 200, JWH-210, JWH398),
 - (b) Fenilasetilindoller (örneğin; JWH-250, JWH-251),
 - (c) Benzolindoller (örneğin; pravadin, AM-694, RSC-4),
 - (d) Naftilmetilindoller (örneğin; JWH-184),
 - (e) Siklopropolindoller (örneğin; UR-144, XLR-11),
 - (f) Adamantolindoller (örneğin; AB-001, AM-1248),
 - (g) İndol karboksamidler (örneğin; APICA, STS-135),
5. Eikozanoidler: Anandamid gibi endokannabinoidler ve bunların sentetik analogları (örneğin; metanandamid),
6. Diğerleri: Diarilpirazol (örneğin; rimonabantR), naftoilpirol (örneğin; JWH-307), naftilmetilinden (örneğin; JWH176) ve indazol karboksamid (örneğin; APINACA).¹¹

Sentetik kannabinoidler ülkemizde sıklıkla “Bonzai-Jamaika” olarak, yurtdışında ise “K2-Spice” olarak isimlendirilmektedir. Bunun yanı sıra yüzlerce farklı isim ve marka söz konusudur.¹² İlk olarak ülkemizde sentetik kannabinoidlerin “bonzai” amblemlili paketler içerisinde satılması sebebi ile

¹⁰ Selahattin Artuç, Kamil Hakan Doğan, Şerafettin Demirci, Uyuşturucu Maddelerinde Yeni Trend: Sentetik Kannabinoidler, Adli Tıp Bülteni, Cilt 19, Sayı 3, 2014, s. 199

¹¹ Artuç/Doğan/Demirci, Uyuşturucu Maddelerinde Yeni Trend: Sentetik Kannabinoidler, s. 199

¹² Cüneyt Evren, Sentetik Kannabinoidler, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, s. 11, <https://www.atk.gov.tr/psikoaktifmaddeler.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.01.2021)

“bonzai” adını alarak sokaklarda kullanıcı alanı bulmuştur.¹³

1.3. Sentetik Kannabinoidlerin İmal Süreci

Psikoaktif (psikotrop) maddeler, asıl olarak merkezi sinir sisteminde etkisini gösteren ve beynin işlevlerini değiştirerek algıda, ruh hâlinde, bilinçlilikte ve davranışta geçici değişikliklere neden olan kimyasal maddelerdir.¹⁴ Bu maddeler “banyo tuzu”, “bitki gübresi”, “koku giderici”, “sadece araştırma içindir”, “insanların tüketimi için değildir”, “tütsü”, “havuz temizleyici” ve benzeri ibareler içeren paketler içerisinde satışa sunulmaktadırlar. Bu maddelerin yasa kapsamına alınmasını takiben paket üzerindeki yazılarda değişiklik olmakta, “firma tüketilmesinden sorumlu değildir” gibi yeni ibareler ortaya çıkmaktadır. Paketlerin bazılarının üzerinde içeriğe ilişkin bilgiler bulunmakta ise de birçok analiz sonucunda pakette yazan içeriğin gerçeğinden farklı olduğu gösterilmiştir.¹⁵ Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Daire Başkanlığı bünyesinde bulunan Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM) tarafından hazırlanan “2020 Türkiye Uyuşturucu Raporu”na göre ise ülkemize yasa dışı yollarla başta Çin’den getirilen ham maddenin çözülmesi oldukça kolaydır. Çoğaltılması için profesyonel laboratuvar gerekmemektedir. İçine haşere ve tarım ilacı gibi zehirli katkı eklenmektedir. Çoğu kullanıcı bu katkıların neden olduğu zehirlenme etkisini, narkotik madde etkisi sanmaktadır.¹⁶

Sentetik kannabinoid ticareti, diğer bilinen uyuşturucuların ticaretine göre farklılıklar arz etmektedir. Faillerce öncelikle etken maddesi olan JWH, AM 2201 veya HU olarak yaygın bir şekilde kullanılan ve zamanla yenileri eklenen etken maddeler temin edilmektedir. Etken kimyasal maddeler internet sitelerinden kolaylıkla satın alınabilmektedir. Bu etken maddeler ülkemize direkt geldiği gibi, komşu ülkeler üzerinden de getirildiği tespit edilmiştir. Etken maddenin temini sonrasında sıra bitki teminine gelmektedir. Bunun için genellikle ada çayı, yavşan otu ve damiana çayı gibi bitkiler kullanılmaktadır.

¹³ Hüseyin Eker, Sentetik Esrar İmalat Ticaret Arz Problemi, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, s. 22, <https://www.atk.gov.tr/psikoaktifmaddeler.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.01.2021)

¹⁴ Ali Sadi Başak, Psiko-Aktif Maddelerin Analiz ve Bilirkişilik Boyutu, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013 Adli Tıp Kurumu, s. 5, <https://www.atk.gov.tr/psikoaktifmaddeler.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.01.2021)

¹⁵ Faruk Aşıcıoğlu, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, s. 3, <https://www.atk.gov.tr/psikoaktifmaddeler.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.01.2021)

¹⁶ “2020 Türkiye Uyuşturucu Raporu” s. 53, file:///C:/Users/ab125504/Desktop/bonzai%20makale/TU%CC%88RKI%CC% 87YE-UYUS%CC%A7TURUCU-RAPORU-2020.pdf, (Erişim Tarihi: 16.01.2021)

Bu bitkilerin ortak özellikleri; kurumuş yaprakların sigara arasında yakılarak dumanının çekilmesinde kokusunun rahatsız etmeyecek olması, etken maddeyi üzerinde iyi bir şekilde muhafaza edebilmekte olması, kuru yaprakların kısmen tütün veya esrarı andıran bir görünüme sahip olması, kolay temin edilebilmekte olması ve etken maddenin etkisini arttıran veya insanda farklı etkiler oluşturmasıdır. Bitkinin de temini sonrasında sıra imalat sürecine gelmektedir. Toz halde gelen madde ilk olarak bağımlı için kullanıma hazır durumda değildir. Kullanıma hazır hale getirmek tecrübe ve ayrıntılı bilgi isteyen bir husustur. Bitkilerin ve kimyasalların temini sonrasında kimyasalların eter, aseton ve kloroform gibi solventler içerisinde çözülmesi suretiyle oluşan çözelti, bitki parçalarına püskürtülerek veya dökülerek kurumaya bırakılır ve beklemeye alınır. Beklenen süre hazırlanan maddenin miktarına, hava koşullarına ve kullanılan mekânın durumuna göre değişiklik gösterir. Genel itibariyle 12-48 saat arasında değişen sürelerde hazır hale gelmektedir. Kurutulmuş kullanıma hazır hale gelen madde, toplu olarak üzerindeki etken maddenin daha fazla etkisini yitirmemesi için paketlenerek poşetlere konmaktadır.¹⁷

1.4. Sentetik Kannabinoidlere Dair Tıbbi Değerlendirmeler

Madde bağımlılığı sorununun geçmişine bakıldığında kökeninin insanlık tarihi kadar eskiye dayandığı görülür. Bu maddeler tarihsel süreç içerisinde, önce ilkel toplumlarda dinsel törenlerde ve tıbbi amaçla kullanılmış, sonraları keyif verici özellikleri nedeniyle kitlelerde bu amaca yönelik önemli miktarlarda arz ve talep ortaya çıkmıştır.¹⁸ Bağımlılık, bireyin bir maddeye ya da nesneye sosyal hayatını, hayati fonksiyonlarını yitirecek kadar düşkün olması olarak tanımlanabilir. Bireyin haz alması faaliyeti, beyin sapından çıkan dopamin nöronlarının limbik sistemdeki striatum ve accumbens bölgelerine ulaşması ile oluşmaktadır. Her bireyin genetiği ve vücudunun protein yapısı birbirinden farklı olduğu için, vücuda dışarıdan alınan kimyasal maddelere her bir bünyenin duyarlılığı ve buna bağlı olarak oluşması muhtemel bağımlılık derecesi farklıdır. Madde kullanımı tekrar ettikçe, haz hissinin kaynağı olan dopamin ve endorfine karşı bir tolerans gelişmektedir. Bu durumda beyinde salgılanan dopamin ve endorfin miktarı azaldığı gibi, beyin geliştirdiği bir tür savunma mekanizması sayesinde bu nörotransmitterlerin bağlanacağı reseptörlerin sayısı da azalır. Bu da başlangıçta 100 birim madde kullanımı ile alınan hazzın tekrar elde edebilmesi için giderek daha yüksek miktarlarda madde kullanımına yol açar. Bu durum literatürde “*tolerans etkisi*” olarak

¹⁷ Eker, Sentetik Esrar İmalat Ticaret Arz Problemi, s. 21-22

¹⁸ Ahmet Metin/ Şule Subaşı/ Kültegin Ögel/ Mevlüt Güzeleoğlu, Uçucu ve Uyuşturucu Madde Bağımlılarında Deri Bulguları, s.61, <http://www.ogelk.net/Dosyadepo/derma11-2-1.pdf>, (Erişim tarihi: 15.07.2021)

anılır.¹⁹

Tıpta madde kullanımını ile ilişkili bozukluklar iki grupta incelenir. Bunlar madde kullanım bozuklukları ve madde kullanımının yol açtığı bozukluklar olarak bilinir.²⁰ Sentetik kannabinoidlerin reseptör afiniteleri²¹ ve aktiviteleri, esrardaki THC'ninkinden yüksektir. Dolayısıyla etki büyüklüğü olumsuz, etki sıklık ve şiddeti de THC'den fazladır. Etkileri daha hızlı başlar ve daha kısa sürer. Kullanılan miktar ve saflık derecesine bağlı olarak ciddi intoksikasyon²² belirtileri ortaya çıkabilir.²³ Sentetik kannabinoidler ve esrar, kimyasal ve farmakolojik olarak birbirinden farklıdır. Kimyasal olarak farklı olduklarından sentetik kannabinoidler madde tarama testlerinde çıkmazlar. Bu nedenle düzenli idrar takibi gerektiren durumlarda (*ehliyet, adli tıp, denetimli serbestlik gibi*) daha caziptir.²⁴ Daha yoğun etki, kolay ulaşma ve standart testlerde saptanamaması sentetik kannabinoidleri kullanıcılar için ideal madde yapar. Kullanım sonrası saptama aralığı 3 ilâ 4 gündür; ancak uzun süreli kullanım sisteminde daha uzun süre kalmasına neden olabilir. Sentetik kannabinoidlerin vücuda başlıca etkileri; nabız sayısının yükselmesi, kan basıncının yükselmesi, konvülsiyonlar²⁵, anksiyete atakları, yönelim bozukluğu, halüsinasyonlar ve paranoya, canavar, şeytan, uzaylı görme, intihar düşüncesi ve girişimidir.²⁶ Bunların yanı sıra sentetik kannabinoidler, birçok uyuşturucu madde gibi “*kan-beyin bariyerini*” aşabilirler.²⁷

2. UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE TİCARETİ İLE KULLANMAK AMACIYLA UYUŞTURUCU VEYA UYARICI MADDE

¹⁹ Oytun Erbaş, Psikiyatrinin Kara Kitabı, Siyah Kuğu Yayınları, 14. Baskı, Mart 2020, İstanbul, s. 137-142

²⁰ Metin/ Subaşı/ Ögel/ Güzeloglu, Uçucu ve Uyuşturucu Madde Bağımlılarında Deri Bulguları, s. 62

²¹ “Afinite: çekim”, Türkçe Tıp Dili Kılavuzu, http://tip.kocaeli.edu.tr/docs/ttdk_2007.pdf, (Erişim Tarihi: 20.01.2021)

²² “İntoksikasyon: zehirlenme”, Türkçe Tıp Dili Kılavuzu, http://tip.kocaeli.edu.tr/docs/ttdk_2007.pdf, (Erişim Tarihi: 20.01.2021)

²³ Yargıç, Sentetik Kannabinoidler, s. 11

²⁴ Tarafımızca soruşturması yürütülen Açık Ceza İnfaz Kurumuna uyuşturucu madde sokma veya denetimli serbestlik hükümlülerinin uyuşturucu kullanma olaylarında, hükümlülerin idrar tahlillerinde maddenin tespit edilememesi nedeniyle bonzai kullanımına geçişlerin arttığı gözlemlenmiştir.

²⁵ “Konvülsiyon: boyun ve vücut kasılmaları”, Abdurrahman Aktümsek, Anatomi ve Fizyoloji İnsan Biyolojisi, Nobel Yayın Dağıtım, Geliştirilmiş 5.Baskı, Eylül 2010, Ankara, s. 105

²⁶ Evren, Sentetik Kannabinoidler, s. 12

²⁷ “*Beyin kapillerlerinin yapısı, vücuttaki diğer kapillerlerden farklıdır. Diğer kapillerlerin duvarları birçok maddenin geçişine imkan verirken, beyin kapillerlerinin endotelinde bulunan sıkı bağlantılar sayesinde geçirgenlik azdır. Bu sayede beyin zararlı maddelerden ve patojenlerden korunur. Buna “kan-beyin bariyeri” adı verilir*” Aktümsek, Anatomi ve Fizyoloji İnsan Biyolojisi, s. 87

SATIN ALMAK, KABUL ETMEK VEYA BULUNDURMAK SUÇLARI

2.1. Suçlara İlişkin Yasal Düzenleme

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun TCK'nın 188. maddesinin 1. fıkrasında; “imal, ithal veya ihraç etmek”, 3. fıkrasında ise; “ülke içinde satmak, satışı arz etmek, başkalarına vermek, nakletmek, sevk etmek, depolamak, satın almak, kabul etmek veya bulundurmak” fiillerine yer verilmiştir. Kanun'da sayılan bütün bu fiillerin yaptırım altına alınması, uyuşturucu maddelerin kullanımını ve dolaşımını yasal amaçlarla sınırlamak ve elde edilmelerini zorlaştırmak suretiyle yayılmasını önlemek amacıyla yöneliktir.²⁸ Mezkûr maddenin 3. fıkrasındaki düzenleme şu şekildedir:

“Madde 188 - (...) (3) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içinde satan, satışı arz eden, başkalarına veren, sevk eden, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve bin günden yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması hâlinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası on beş yıldan az olamaz.

(4) a) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin eroin, kokain, morfin, sentetik kannabinoid ve türevleri veya bazmorfin olması (...) hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır(...)”

5237 sayılı Türk Ceza Kanununda uyuşturucu ve uyarıcı maddeler tanımlanmadığı gibi tahdidi olarak gösterilmiş de değildir. Madde gerekçesinde bunun nedeninin, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin ve aynı etkiyi yapan ilaç ve sentetiklerin kötüye kullanılmalarının yaptırım altına alınarak güçlü bir sosyal savunmanın sağlanması olduğu ifade edilmektedir.²⁹ Soyut olarak uyuşturucu niteliğindeki maddeleri belirlemek, elbette kişi özgürlüklerini korumak açısından faydalıdır; ancak kimya ve eczacılığın gelişmesi sonucu yeni bulunan sentetik uyuşturucuları bu kapsam içinde mütalaa etmek mümkün değildir. O zaman sık sık kanunun genişletilmesi ve yeni ibareler ilave edilmesi gerekecektir. Türk Ceza Kanunu kullandığı ifade ile madde kapsamını genişletici yoruma açık tutmuş, böylece yeni geliştirilen sentetik uyuşturucuların madde kapsamına sokularak cezalandırılmasına açık kapı bırakılmıştır.³⁰ Türk Ceza Kanunu dışında uyuşturucu veya uyarıcı madde

²⁸ Öner, Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde İmal, İthal, İhraç Suçları, s. 109

²⁹ Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri (CMK-TCK-Özel Yasalar), Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara 2018, s. 757

³⁰ Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Güncelleştirilmiş 12. Baskı, Yetkin

ticaretine ilişkin değerlendirmelerde, 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun ile 3298 sayılı Uyuşturucu ve Uyarıcı Maddelerle İlgili Kanun hükümlerinin de nazara alınmasını hatırlatmakta fayda vardır. Zira uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin yasaklanması ve ruhsata bağlanması konuları anılan yasa hükümleriyle düzenlenmiştir.³¹ Bu bağlamda sentetik kannabinoidler ülkemizde ilk kez 13.02.2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile 2313 sayılı Yasa kapsamına alınmıştır. Mezkûr kararda sentetik kannabinoidlerin JWH-018, CP 47,497, JWH-073, HU-210, JWH-200, JWH-250, JWH-398, JWH-081, JWH-073 methyl derivate, JWH-015, JWH-122, JWH-203, JWH-210 ve JWH-019 türleri yasaklanmıştır.³² Dünya Sağlık Örgütü ise uyuşturucuyu “bitkisel menşeli olup, merkezi sinir sistemini etkileyerek fizik ve/veya psikişik bağımlılık hallerine yol açan ve bazı hallerde tek konulu (kullanmanın devamı üzerine dozajı artırmak ihtiyacının duyulması) ve diğer bazı hallerde ise aynı kişinin değişik uyuşturucu kullanması gibi çift konulu tutku yaratan bütün maddeler uyuşturucu madde sayılırlar” şeklinde tanımlamıştır.³³

Uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti suçlarına ilişkin soruşturmalarda en çok gözlemlenen olguların başında, failerin çoğunlukla “içicilik” savunmasında bulunması, ele geçen uyuşturucu maddeleri kullanmak amacıyla bulundurdıklarını iddia etmeleridir. Yan delillerle desteklenemeyen eylemlerde, ele geçen madde miktarı şayet şahsi kullanım sınırları dâhilinde ise TCK m.191 hükümleri doğrultusunda uygulama yapılması zaruridir. Bu nedenle kullanmak amacıyla uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçunun tarif edilmesi yerinde olacaktır. Mezkûr suç Türk Ceza Kanunu’nun 191. maddesinde düzenlenmiştir.

“Madde 191- (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır (...)”

Bu suçta fail ticaret maksadıyla hareket etmeksizin yalnızca şahsi kullanım amacıyla uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi kabul eder, satın alır yahut

Yayımları, Ankara, 2018, s. 489-490

³¹ Birsen Elmas, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020, s. 49

³² <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110213-4.htm>, (Erişim Tarihi: 24.01.2021)

³³ Sahir Erman/ Çetin Özek, Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamunun Selametine Karşı İşlenen Suçlar (TCK 369-413), İstanbul, 1995, s. 257, Aktaran; Osman Yaşar/ Hasan Tahsin Gökcan/ Mustafa Artuç, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010, Cilt 4, s. 5156

bulundurur. Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçunda bahsedilen seçimlik hareketlerden üçü bu suçta karşımıza çıkmaktadır.³⁴

2.2. Korunan Hukuki Değer

Her suçun bir hukuki konusu vardır. Hukuki konudan kastedilen hukuk tarafından himaye edilen menfaattir. Buna hukuki değer veya hukuki menfaat adı verilir. Hukuki değeri ihlal etmek isteyenleri hukuk normu ceza ile tehdit ederek muhtemel ihlallerden korumaktadır.³⁵ Uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti suçu, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "ammenin selameti aleyhine cürümler" başlıklı 7. Babında "umumun sıhhatine, yiyecek ve içecek şeylere müteallik cürümler" adını taşıyan 3. Faslında düzenlenmiş iken 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Topluma Karşı Suçlar" başlıklı üçüncü kısmının "Kamu Sağlığına Karşı Suçlar" bölümünde düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile korunan hukuki yarar, toplumun genel sağlığıdır. Günümüzde uyuşturucu madde suçlarını, bunu kullananların sağlığına karşı işlenmiş bir suç olarak kabul eden anlayış önemli ölçüde etkisini yitirmiştir. Özellikle uyuşturucu madde suçlarının, başka suçların işlenmesi konusunda önemli bir kaynak oluşturması ve uyuşturucu madde kullananların uyuşturucu maddeyi temin etmek için başka suçları işledikleri gerçeği, sorunun daha farklı bir boyut kazanmasına neden olmuştur. Bugün karşılaştırmalı hukukta, uyuşturucu madde suçlarını "tüm insanlığın sağlığına karşı işlenmiş suçlar" olarak görme eğilimi mevcuttur.³⁶ Öte yandan yumuşak uyuşturucuların, uyuşturucu madde suçları kapsamında çıkarılarak denetimli satışına izin verilmesi yönündeki bir eğilimin de gittikçe taraftar topladığını görmek mümkündür. Böylesine önemli ve tartışmalı bir konuda, yasaklayıcı sistemler grubuna dahil olan ülkemiz, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun kabulünden itibaren 1933, 1941, 1953, 1981 ve 1987 değişiklikleri ile, genel olarak uyuşturucu madde suçları ve özel olarak uyuşturucu madde kaçakçılık suçları için en ağır cezaları öngörmüştür. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda da aynı eğilimin devam ettiğini söyleyebiliriz.³⁷

Kullanmak amacıyla uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak suçu açısından da korunan hukuksal yararın "genel sağlık" olduğu söylenebilir. Bu suç, soyut tehlike suçu olduğu için, failin

³⁴ Meydan, Uyuşturucu Madde Ticaretinde Madde Miktarının Önemi, s. 330

³⁵ Doğan Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Güncelleştirilmiş 3. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2005, s. 227

³⁶ Durmuş Tezcan/ Mustafa Ruhan Erdem/ Murat Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 6. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara, 2008, s. 642

³⁷ Durmuş Tezcan, Türk Ceza Kanunu'ndaki Değişiklikler Açısından Uyuşturucu Madde Tedarik Suçları, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, s. 429-430, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/36503>, (Erişim Tarihi: 14.07.2021)

cezalandırılabilmesi için somut bir zarar veya tehlikenin ortaya çıkmasına gerek yoktur.³⁸

2.3. Suçların Maddi Unsurları

Uyuşturucu madde imal, ithal ve ihraç suçlarının maddî konusu olarak 765 sayılı TCK uyuşturucu madde kavramını kullanmışken, 5237 sayılı TCK uyuşturucu madde yanında ayrıca uyarıcı madde kavramına da yer vermiştir. Uyarıcı madde; sözcük olarak uyarma özelliği olan ve uyarıcı anlamlarına gelmekte olup, tam bir ayırım yapılamamakla birlikte, bazı maddelerin uyarıcı özelliğini ve etkisini ortaya koymak için genellikle yapay olan bu türden maddeleri, doğal olan uyuşturucu maddelerden ayırmak için kullanılan bir kavramdır.³⁹

Uyuşturucu madde ticareti suçunun faili herkes olabilir. Bu bakımdan özgü suçlardan değildir. Bununla birlikte, failin bazı meslek gruplarına dahil bir kişi olması cezayı ağırlaştırıcı bir neden olarak sayılmıştır.⁴⁰ Bu suçta cezalandırılan fiil ise madde metninde sayıldığı üzere uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri satmak, satışa arz etmek, başkalarına vermek, sevk etmek, nakletmek, depolamak, satın almak, kabul etmek ve bulundurmaktır. Tahdidi olarak sayılan bu fiillerden herhangi birinin gerçekleştirilmesi anılan suça vücut verecektir. Bu bakımdan uyuşturucu madde ticareti suçu seçimler hareketli suçlardandır.⁴¹

Satmak, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin bir bedel karşılığında başkasının zilyetliğine geçirilmesidir. Burada fail (satıcı) ticari maksatla yani bir menfaat temin edebilmek için uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi, alan kişiye bedeli karşılığında vermektedir.⁴²

Satışa arz etmek, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin bir bedel karşılığında bir başkasına devredilmek üzere hazırlanmasını ifade etmektedir. Bu eylemde fail maddeyi henüz alıcıya vermemiştir.⁴³

Başkalarına Vermek, bir kimsenin maliki veya zilyedi olduğu uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi herhangi bir bedel almadan ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak bir başka kişiye vermesidir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 21.06.2011 tarih ve 2011/10-120-2011/143 sayılı kararında da uyuşturucu ve uyarıcı maddeleri başkalarına verme fiili, "*bir kişinin mülkiyetinde ya da*

³⁸ Tezcan/ Erdem/ Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, s. 662

³⁹ Öner, Türk Ceza Kanunu'nda Uyuşturucu Madde İmal, İthal, İhraç Suçları, s. 112

⁴⁰ Tezcan/ Erdem/ Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, s. 643-644

⁴¹ Meydan, Uyuşturucu Madde Ticaretinde Madde Miktarının Önemi, s. 326

⁴² Çalışkan, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 40

⁴³ Tezcan/ Erdem/ Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, s. 648

zilyetliğinde bulunan uyuşturucu maddeyi satış sayılmayacak şekilde ve bedel almadan başkasına devretmesidir. Bunun için uyuşturucuyu verecek kişi ile alacak kişinin iradelerinin uyuşması ve maddenin zilyetliğinin devredilmesi gerekir” şeklinde tanımlanmıştır.⁴⁴

Sevk etmek, bir kimsenin maliki ya da zilyedi bulunduğu uyuşturucu ve uyarıcıyı maddeyi kullanma dışında bir amaçla bir yerden başka bir yere, bir başkası aracılığıyla göndermesi olarak anlaşılmalıdır. Sevk'te, nakilden farklı olarak uyuşturucu veya uyarıcı maddenin fail veya ortakları tarafından bizzat götürülmesi değil, gönderilmesi, yollanması söz konusudur.⁴⁵

Nakletme, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin bir yerden başka bir yere taşınmasını ifade etmektedir. Burada da fail, sevk etmede olduğu gibi maddenin mülkiyetinin ve kullanımının devredilmesi amacını taşımaktadır. Şayet fail kendi kullanımı için temin ettiği bir miktar uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi naklediyorsa kullanmak için bulundurma suçundan bahsedilecektir.⁴⁶

Depolama, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin bir yerde tutulmasını ifade eder. Burada fail, gizlemek ve sırası geldiğinde bulunduğu yerden çıkarmak amacıyla maddeyi muhafaza etmektedir.⁴⁷ Suçun oluşabilmesi için depolama işleminin bir depoda yapılması zorunlu değildir. Başkasına ait uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi işyerinde, evinde, bahçesinde, garajında, kömürlüğünde, ağılında, ahırında, evin bir odasında, ev eşyasının içinde, evdeki bir çanta veya bavulun içinde, yatağının altında, evin çatısında veya bodrumunda, hatta aracında bulunduran kişi de depolama suçunu işlemiş olacaktır.⁴⁸

Satın alma, uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kazanç amacıyla bedeli ödenerek alınmasıdır. Burada fail, maddeyi şahsi kullanımı için değil ticaret amacıyla ve genelde üzerine kâr koyarak satmak amacıyla satın almaktadır.⁴⁹ Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 21.06.2011 tarih ve 2011/10-120-2011/143 sayılı kararında satın alma fiili, “*uyuşturucu veya uyarıcı maddenin üzerinde tasarruf edebilme hakkının bir bedel veya başka bir değer karşılığında elde edilmesi*” olarak tarif edilmiştir. Burada dikkat edilmesi gereken hususlardan biri satın alınanın ülke içinde gerçekleşmiş olması gerekir. Sipariş verilerek yurt dışından ülkeye getirtilen uyuşturucu veya uyarıcı maddenin satın alınması, yine; internet üzerinden yurt dışından uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alınması halinde ithal suçu oluşur.⁵⁰

⁴⁴ Elmas, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 100

⁴⁵ Yaşar/ Gökcan/ Artuç, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt 4, s. 5171

⁴⁶ Çalışkan, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 43

⁴⁷ Çalışkan, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 44

⁴⁸ Elmas, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 108

⁴⁹ Çalışkan, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 44

⁵⁰ Elmas, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 109-110

Kabul etme, uyuşturucu veya uyarıcı madde üzerinde tasarrufta bulunma amacıyla maddenin zilyetliğinin elde edilmesidir. Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kazanç amacıyla kendi eline ya da egemenliği altına geçmesini sağlamak, kabul etmektir.⁵¹

Bulundurma, uyuşturucu veya uyarıcı madde üzerinde fiili egemenlik ilişkisinin devam ettirilmesini ifade eder. Fail, ticaret maksadıyla uzun ya da kısa bir süre uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi uhdesinde tutmaktadır.⁵² Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 21.06.2011 tarih ve 2011/10-120-2011/143 sayılı kararında bulundurma fiili, "bir kişinin kendisine veya başkasına ait uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak fiili egemenliği altında ve o madde üzerinde tasarruf olanağı bulunacak şekilde tutması" olarak ifade edilmiştir.⁵³

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak suçunun maddi unsurunu ise yukarıda izah edilen satın alma, kabul etme veya bulundurma eylemleri oluşturur. Fail, bizzat kendisi kullanmak amacıyla bir başkasından bedeli karşılığında uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi satın alır, bedelsiz olarak kabul eder veya bir şekilde temin ettiği (bulduğu, çaldığı, kendi ektiği vs.) uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi içeceği zamana kadar uhdesinde bulundurur.⁵⁴

3. MANEVİ UNSUR VE KASTIN TESPİTİ

Uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti suçunun oluşması için genel kast yeterli olup, başkaca herhangi bir saik aranmamıştır.⁵⁵ Kast, Türk Ceza Kanunu'nun 21. maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır.

"Madde 21 - (1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir."

Suçların manevi öğeleri kast ve taksirdir. Kast kural, taksir istisnaidir. Başka deyişle, aksi belirtilmedikçe bütün suçlar kasten işlenebilir. Türk hukukunda kabul gören görüşe göre kastın varlığı bilme ve isteme unsurlarının birlikte bulunması koşuluna bağlıdır. Buna göre kastın iki unsuru bilme ve isteme'dir. Failin kanuni tarifteki öğelerin varlığını bilmesi gerekmektedir. Fail, suçla ilgili normda yer alan tüm öğeleri bilerek hareket ettiğinde, kastın bilme öğesi gerçekleşmektedir. Kastın somut olayda gerçekleşmiş

⁵¹ Çalışkan, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 45

⁵² Çalışkan, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 45

⁵³ Elmas, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 115

⁵⁴ Meydan, Uyuşturucu Madde Ticaretinde Madde Miktarının Önemi, s. 330

⁵⁵ Tezcan/ Erdem/ Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, s. 649

olduğunun kabul edilebilmesi için kanuni tarifteki unsurların bilinmesi yeterli olmayıp, istenilmiş olması da zorunludur. İsteme, failin maddi unsurların gerçekleşmesini irade etmesi, dilemesidir.⁵⁶ Otomobiliyle yolda seyir halinde iken hasmını gören failin, onu yaralamak amacıyla aracını mağdurun üzerine doğru sürerek çarpması şeklindeki olayda, fail yönünden bilme ve isteme unsurlarının gerçekleştiği açıktır. Oysaki aynı sürücü, aracıyla seyir halinde iken cep telefonu ile konuşması nedeniyle dikkatinin dağılması üzerine, karşıdan karşıya geçmekte olan bir yayaya çarpması şeklindeki olayda, fail yönünden isteme unsurunun gerçekleştiğinden bahsedilemeyecektir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçlarında yakalanan faillerin sıklıkla beyan ettikleri savunma ele geçen maddeleri ticaret maksadıyla değil, şahsi kullanımları için bulduklarını ya da taşıdıkları yönündedir. Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması ve failin eyleminin hukuki nitelendirmesini doğru olarak yapmak, soruşturma makamlarının en öncelikli görevidir. Zira bu noktada yapılacak yanlışlar bu suçla mücadelede zarar vereceği gibi, bireysel anlamda failin mağduriyetine de sebebiyet verecektir. TCK m.188’de düzenlenen suça ilişkin soruşturmalarda, tutuklama başta olmak üzere ağır koruma tedbirlerinin uygulanma imkân ve ihtimali, öte yandan TCK m.191’de düzenlenen suçlarda, şayet evvelce karar verilmemişse fail hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilecek olması gibi hususlar, maddi gerçeği tespit ve doğru bir nitelendirmeyi elzem kılmaktadır.⁵⁷

Suç siyaseti gereği yasa koyucu, içici olan ve hatta bağımlılık düzeyine gelmiş kişilerin eylemlerini uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti suçuna nazaran daha az ceza ile cezalandırmıştır. Esasen Türk ceza hukukunda uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımına çok sert yaklaşılmadığı ifade edilebilir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanımının arttığı dönemlerde cezaların da arttığı görülmektedir. Ancak temelde kullanıcıların bir suçludan ziyade tedaviye ihtiyaç duyan kişiler olduğu anlayışının egemen olduğunu söylenebilir. Nitekim 2014 yılında yapılan değişiklikle bir yandan cezalar artırılırken diğer yandan tedavi ve denetimli serbestlik şartıyla diversiyon (cezalandırmadan sapma) yaklaşımı benimsenmiştir.⁵⁸

Yargıtay Ceza Genel Kurulu’nun 25.09.2012 tarih ve 2011/10-482 Esas-2012/1784 Karar sayılı içtihadında da vurgulandığı üzere uyuşturucu madde bulundurma eyleminin, kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma suçunu

⁵⁶ Yaşar/ Gökcan/ Artuç, Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Cilt 1, s. 396-398

⁵⁷ Meydan, Uyuşturucu Madde Ticaretinde Madde Miktarının Önemi, s. 334

⁵⁸ Selman Dursun, Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddelerin Kullanımına Dair Düzenlemelerin Gelişimi: Suç Olmaktan Çıkarma ve Diversiyon (Cezalandırmadan Sapma) Eğilimleri, Adalet İstanbul Dergisi, 13. Baskı, 2019, s. 73, <http://acikerisim.istanbul.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12627/94516>, (Erişim Tarihi: 15.07.2021)

mu, yoksa uyuşturucu madde ticareti suçunu mu oluşturduğunun tespitinde belirgin rol oynayan hususun bulundurmanın amacının ne olduğudur.⁵⁹ Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 06.03.2012 tarih ve 387-75 E/K ve yine 15.06.2004 tarih ve 107-136 E/K sayılı kararlarında uyuşturucu madde bulundurmanın, kullanma amacına yönelik olduğunun belirlenmesinde dikkate alınması gereken kriterler şu şekilde sayılmıştır:

"1.Failin bulundurduğu uyuşturucu maddeyi başkasına satma, devir veya tedarik etmek hususunda herhangi bir davranış içine girdiğinin tespit edilememesi gerekir.

2.Bulundurulmuş yer ve bulundurulmuş biçimi: Buna göre kişisel kullanım için uyuşturucu madde bulunduran kimse, bunu her zaman kolaylıkla erişebileceği bir yerde, örneğin genellikle evinde veya işyerinde bulundurmaktadır. Uyuşturucunun çok sayıda özenli olarak hazırlanmış küçük paketçikler halinde olması, her paketçikğin içine hassas biçimde yapılan tartım sonucu aynı miktarda uyuşturucu maddenin konulması, uyuşturucu maddenin ele geçirildiği yerde veya yakınında, hassas terazi ve paketlemede kullanılan ambalaj malzemelerinin bulunması kullanım dışında bir amaçla bulundurulduğu hususunda önemli bir belirtidir.

3.Bulundurulmuş miktar: Kişisel kullanım için kabul edilebilecek miktar, kişinin fiziksel ve ruhsal yapısı ile uyuşturucu veya uyarıcı maddenin niteliğine, cinsine ve kalitesine göre değişiklik göstermekle birlikte, Adli Tıp Kurumunun mütalaalarında esrar kullananların her defasında 1-1,5 gram olmak üzere günde üç kez esrar tüketebildikleri bildirilmektedir. Esrar kullanma alışkanlığı olanların bunları göz önüne alarak, birkaç aylık ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda esrar maddesini ihtiyaten yanlarında veya ulaşabilecekleri bir yerde bulundurabildikleri de adli dosyalara yansıyan bilinen bir husustur. Buna göre, esrar kullanan faillerin olağan sayılan bu süre içinde kişisel gereksinimlerinin üzerinde esrar maddesi bulundurmaları halinde, bulundurmanın kişisel kullanım amacına yönelik olmadığı kabul edilmelidir"⁶⁰

Benzer şekilde Yargıtay 20. CD'nin 06.12.2017 tarih ve 2017/4166 E-

⁵⁹ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 25.09.2012 tarih ve 2011/10-482 E. -2012/1784 K. sayılı kararı, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁶⁰ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 06.03.2012 tarih ve 387-75 E/K sayılı ve Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 15.06.2004 tarih ve 107-136 E/K sayılı kararı, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

2017/6864 K. sayılı kararında da bu husus ayrıntılı şekilde izah edilmiştir:

“Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde bulundurma ya da kullanma dışında bir amaçla uyuşturucu veya uyarıcı madde (temin veya ticareti yapma) bulundurma suçlarının oluşumunda, madde miktarının kural olarak bir önemi yoktur. 0,1 gr uyuşturucu/uyarıcı madde, kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma suçunu oluşturabileceği gibi ticari amaçla bulundurma suçunu da oluşturabilir. Kısaca madde miktarı bulundurma amacının belirlenmesinde yardımcı olabilir ancak tek bir ölçüt olamaz. Uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kişisel kullanıma yetecek miktarda olması halinde başkaca delil yoksa amacın kullanmak için bulundurma olduğu kabul edilebilirse de maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacına yönelik olarak miktar ölçütü dışında somut olayın özelliklerine göre de değerlendirme yapılmalıdır.

Bu değerlendirmede miktar dışında;

a) Sanığın hareketleri (müşteri arama, pazarlık yapma, numune gösterme ve benzeri)

b) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin ele geçirilişi ve bulundurma şekli ile çeşitlilik, (çok sayıda küçük miktarlı poşetçikler, madde bulaşıklı hassas terazi; esrar, eroin, kokain, MDMA, sentetik kannabinoid gibi maddelerin bir arada bulundurulması)

c) Uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin bulunduğu yer; zaman ve belirlenecek zaman dilimi içinde sanık tarafından kullanılacak madde miktarı,

d) Sanığın uyuşturucu madde kullanıp kullanmadığı,

e) Sanığın sosyal ve ekonomik durumu, geçimini ne ile sağladığı, geliri gibi olgular da değerlendirilmelidir”⁶¹

4. YARGITAY VE BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİNİN MESELEYE DAİR İÇTİHA TLARI

Yargıtay’ın yukarıda gösterilen kararlarında da vurgulandığı üzere, uyuşturucu madde bulduran kişilerin amacının belirlenmesinde birçok kıstas göz önünde bulundurulmalı ve bütüncül bir değerlendirme yapılmalıdır; ancak uygulamada sıklıkla rastlandığı üzere, uyuşturucu madde ticaretinin seçimlik hareketlerinden “satma” ve “başkalarına verme” gibi tartışmaya yer

⁶¹ Yargıtay 20. Ceza Dairesi, 2017/4166 E- 2017/6864 K. Sayılı kararı, UYAP mevzuat/ Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

birakmayan eylemlerle her zaman karşılaşılmamaktadır. Sevk etme, nakletme, depolama, satın alma, kabul etme ve bulundurma gibi seçimlik hareketlerle karşılaşıldığında, failin amacının tespiti her zaman kolay olmamaktadır. Uygulamada kolluk görevlilerine yapılan ihbar üzerine, kişilerin iş yeri yahut ikamet aramalarında uyuşturucu madde ele geçtiği gibi, yol kontrollerinde gerçekleştirilen önleme aramaları esnasında da çeşitli miktarlarda uyuşturucu madde ele geçebilmektedir. Bu gibi durumlarda failin müşteri arama, pazarlık yapma, numune gösterme ve benzeri davranışlarına rastlanmadığı gibi uyuşturucu maddelerin ele geçiriliş ve bulundurma şekline de amacı anlaşılabilir. Sabıkasız olmayan, kan veya idrar numunelerinde uyuşturucu maddeye rastlanmayan bu gibi kişilerin yakalanması durumunda, geriye tek kıstas olarak ele geçen uyuşturucu maddenin miktarı kalmaktadır.

Gerek Yargıtay'ın gerek de Bölge Adliye Mahkemelerinin uyuşturucu madde ticaretine dair yüzlerce kararı bulunmakla birlikte, yukarıda izah ettiğimiz üzere, tek ölçütün ele geçen uyuşturucu maddenin miktarı olduğu hallerde dair içtihatlar, ilk derece mahkemeleri ve savunma avukatları için yol gösterici niteliktedir. Bu sebeple çalışmanın bu kısmında tek ölçüt olarak ele geçen uyuşturucu maddenin miktarının esas alındığı kararların örnekler üzerinden değerlendirmesini yapmak yerinde olacaktır.

Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı temyiz incelemesinde, somut olayda araç içerisinde bulunan 4 sanıktan ele geçen toplam 654,4 gram 5F-ADBICA kısa ismi ile bilinen sentetik kannabinoid maddesinin bulundurulmasının uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut verdiğini kabul etmiştir. Bununla birlikte ele geçen maddenin TCK'nın 188. maddesinin 4. fıkrasının (a) bendinde belirtilen maddelerden olup olmadığı hususunda bir tespitin bulunmadığı anlaşıldığından, suça konu maddenin, sentetik kannabinoid ve türevlerinden olup olmadığı hususunda Adli Tıp Kurumundan rapor aldırılarak sonucuna göre sanıklar hakkında TCK'nın 188. maddesinin 4. fıkrasının (a) bendinin uygulanıp uygulanmayacağıının belirlenmesi gerektiğinden bahisle bozma kararı vermiştir.⁶²

Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Düzce 2. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı temyiz incelemesinde; sanığın ahır olarak kullandığı bölümün çatı kısmında, samanlıklar arasına poşetlere gizlenmiş, net ağırlığı 4.560 gram gelen bonzai maddesinin ele geçirildiği olayda, yalnızca bu miktarda maddenin bulundurulmasının uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut verdiğini kabul ile kararın başka yönlerden bozulmasına karar vermiştir.⁶³

⁶² Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Esas No: 2020/12224 Karar No: 2020/6273, UYAP mevzuat/ Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁶³ Yargıtay10. Ceza Dairesi, Esas No: 2020/6073 Karar No: 2020/5830, UYAP mevzuat/ Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Niğde 2. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı temyiz incelemesinde; sanığın ikametinde yapılan aramada toplam 265,7 gram sentetik kannabinoid ele geçmesi şeklindeki olayda, sanığın eyleminin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut verdiğini kabul ile sanık hakkında alt sınırdan uzaklaşarak ceza tayin edilmesi gerekirken eksik ceza tayin edilmesini eleştirmekle yetinmiştir.⁶⁴

Yargıtay 10. Ceza Dairesi; İstanbul Anadolu 4. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı temyiz incelemesinde; sanığın içinde bulunduğu otomobilde yapılan aramada, suç konusu 56 gram sentetik kannabinoid türevi uyuşturucu maddelerin, satışa hazır hale getirilmiş, hava almayacak şekilde makine ile preslenmiş, 16 paket şeklinde ele geçirilmesi, paket sayısının fazlalığı, yakalandığı yer ve zaman, yakalanış biçimi ve sanığın günlük kullanım miktarının çok üzerinde satışa elverişli paketçikler halinde uyuşturucu madde ile yakalanmış olması gerekçesiyle eyleminin uyuşturucu madde ticareti yapma suçunu oluşturduğunu kabul etmiş ve ilk derece mahkemesince kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma suçundan verilen hükmün bozulmasına karar vermiştir.⁶⁵

Yargıtay 10. Ceza Dairesi; Eskişehir 1. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı temyiz incelemesinde; sanığın içinde bulunduğu otomobilde yapılan arama neticesinde, 96 gram suç konusu sentetik kannabinoid türevi uyuşturucu maddelerin, satışa hazır 32 paket şeklinde ele geçirilmesi, miktarı ve paket sayısının fazlalığı, yakalandığı yer ve zaman, yakalanış biçimi ve sanığın günlük kullanım miktarının çok üzerinde satışa elverişli paketçikler halinde uyuşturucu madde ile yakalanmış olmasını uyuşturucu madde ticareti yapma olarak kabul etmiş ve ilk derece mahkemesince kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma suçundan verilen hükmün bozulmasına karar vermiştir.⁶⁶

Yargıtay 10. Ceza Dairesi, İzmir 1. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı temyiz incelemesinde; sanığın ikamet ettiği evde ihbar üzerine yapılan arama sırasında, plastik sebzelik içinde şeffaf kilitli poşete sarılmış vaziyette 61 adet extacsy hap, 40 adet tek tek sarılarak satışa hazır hale getirilmiş sentetik kannabinoid ile TV sehpasının çekmecesinde 80 gram sentetik kannabinoid ele geçirilmesi şeklindeki olayda sanığın eyleminin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut verdiğini kabul etmiştir. Yargıtay mezkûr kararda, mevcut deliller ışığında, sanığın birlikte yaşadığı kişinin

⁶⁴ Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Esas No: 2020/1758 Karar No: 2020/4937, UYAP mevzuat/ Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁶⁵ Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Esas No: 2019/2964, Karar No: 2020/1008, UYAP mevzuat/ Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁶⁶ Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Esas No: 2019/3161 Karar No: 2020/1016, UYAP mevzuat/ Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

ceza infaz kurumunda tutuklu olduğu için sanığın, sorumluluğunda bulunan evde ele geçirilen bu uyuşturucu maddelerden haberdar olduğunu kabul ile ilk derece mahkemesinin beraat hükmünün bozulmasına karar vermiştir.⁶⁷

Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Bursa 3. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı temyiz incelemesinde; sanığın içinde bulunduğu araçta yapılan arama neticesinde ele geçen 1.065 gram sentetik kannabinoid maddesinin ele geçirildiği olayda, sanığın eyleminin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut verdiğini kabul ile maddenin miktarına bağlı olarak önemi ve değerine göre, TCK'nın 61. maddesindeki ölçütler ile 3. maddesindeki orantılılık ilkesi gereğince temel cezanın alt sınırdan uzaklaşılarak tayin edilmesi gerektiğinin gözetilmemesini ise karşı temyiz olmadığından eleştirmiştir.⁶⁸

Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Bakırköy 6. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı temyiz incelemesinde; kolluk görevlilerince evinden çıktığı görülüp takip edilen sanığın montunun cebinde günlük ihtiyacının çok üzerinde net 49 gram sentetik kannabinoid elde edilmesi şeklindeki olayda, sanığın eyleminin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut verdiğini kabul ile ilk derece mahkemesinin kararının onanmasına karar vermiştir.⁶⁹

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi, İstanbul 16. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; sanığın içerisinde bulunduğu araçta yapılan aramada ele geçen daralı ağırlığı 506,9 gram sentetik kannabinoid maddesinin bulundurulmasının uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut vereceğini kabul etmiştir.⁷⁰

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi, Bakırköy 15. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; sanığın iş yerinde yapılan aramada ele geçen net ağırlığı 500 gram olan sentetik kannabinoid cinsi uyuşturucu madde bulundurulması şeklindeki eyleminin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut vereceği kabul etmiştir.⁷¹

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi, Eskişehir 3. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde;

⁶⁷ Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Esas No: 2019/6001 Karar No: 2019/8124, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁶⁸ Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Esas No: 2018/1111 Karar No: 2018/8283, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁶⁹ Yargıtay 10. Ceza Dairesi, Esas No: 2016/2421 Karar No: 2016/3732, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁷⁰ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi, Esas No: 2020/1076 Esas, Karar No: 2020/2681, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁷¹ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi, Esas No: 2019/1819 Karar No: 2020/2386, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

sanığın ikametinde yapılan arama neticesinde ele geçen 386,76 gram net bonzai (sentetik kannabinoid) miktarı dikkate alındığında TCK'nın 61 ve 3/1 maddeleri uyarınca temel ceza belirlenirken alt sınırdan uzaklaştırılması gerektiğine işaret ederek aleyhe istinaf talebi bulunmadığından davanın yeniden görülme nedeni olarak kabul etmemiştir.⁷²

İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 17. Ceza Dairesi, İzmir 4. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; sanığın ikametinde yapılan arama neticesinde ele geçen, Kriminal Polis Laboratuvarı raporuna göre 52,5 gram 5-Fluora ADB sentetik kannabinoid maddesinin bulundurulmasının uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut vereceği kabul etmiştir.⁷³

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesi, İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; sanığın evinde ele geçirilen net 3.972 gram sentetik kannabinoid cinsi uyuşturucu veya uyarıcı madde ele geçmesinin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut vereceğini kabul ile maddenin miktarı nazara alındığında, suçun konusunun önem ve değeri göz önünde bulundurularak TCK'nın 61. maddesi uyarınca temel cezaların alt sınırdan uzaklaştırılarak belirlenmesi gerektiğine işaret etmiş ve bu değerlendirmenin yapılmaması nedeniyle verilen kararın kaldırılmasına karar vererek yeniden hüküm kurmuştur.⁷⁴

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesi Dairesi, Bakırköy 8. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; ticari taksi içerisinde, yolcu koltuğunda oturan sanığın koltuğunun altında, ayaklarını koyduğu noktaya yakın yerde poşet içerisinde net 94 gram sentetik kannabinoid maddesi bulundurulması şeklindeki eyleminin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut vereceği kabul ederek, verilen kararın kaldırılmasına karar vermiştir.⁷⁵

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi, Bakırköy 14. Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; otomobiliyle seyir halinde iken kolluk görevlilerince yapılan uygulama

⁷² Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi, Esas No: 2019/255 Karar No: 2020/858, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁷³ İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 17. Ceza Dairesi, Esas No: 2019/768, Karar No: 2020/2111, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁷⁴ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesi, Esas No: 2019/3537, Karar No: 2020/2004, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁷⁵ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesi Esas No: 2019/1821, Karar No: 2020/213, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

sırasında yapılan aramada kendisinden 19 fişek halinde 18,7 gram bonzai maddesi ele geçen sanığın eylemini uyuşturucu madde ticareti olarak kabul etmekle birlikte, sanık hakkında teşdit hükümlerinin uygulanamayacağını, alt sınırdan hüküm kurulması gerektiğini belirtmiştir. Karara konu olayda dikkati çeken hususlardan biri de satıcı kişilerce bonzai maddesinin, 1 gramın altında yahut birer gramlık olacak şekilde fişeklendiğidir.⁷⁶

Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7.Ceza Dairesi, Samsun 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; Unkapanı caddesi üzerinde yaya olarak görülen sanık hakkında Cumhuriyet Savcısından alınan arama kararı doğrultusunda yapılan aramada, sanığın elindeki poşette bulunan iki adet pantolon içerisinde net 48.2 gram gelen sentetik kannabinoid ele geçirilmesi şeklindeki eylemin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut vereceğini kabul ile ilk derece mahkemesinin beraat kararının kaldırılmasına ve sanığın TCK m.188 uyarınca cezalandırılmasına karar vermiştir.⁷⁷

İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi, Salihli Ağır Ceza Mahkemesi Mahkemesi'nin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; sanığın içinde bulunduğu otomobilde yapılan aramada 23 gram bonzai maddesinin ele geçmesi şeklindeki eylemi kullanmak amacıyla uyuşturucu madde bulundurma olarak kabul ile ilk derece mahkemesince TCK m.191 uyarınca verilen kararın onanmasına karar vermiştir.⁷⁸

Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi, Rize Ağır Ceza Mahkemesi'nin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; otobüs muavini olan sanıktan 207 gram bonzai maddesi ele geçmesi şeklindeki eylemin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut vereceğini kabul ile sanık hakkında teşdiden uygulama yapan ilk derece mahkemesi kararının onanmasına karar vermiştir.⁷⁹

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi, İstanbul Anadolu 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi

⁷⁶ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi Esas No: 2019/2232, Karar No: 2019/2783, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁷⁷ Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7.Ceza Dairesi Esas No: 2019/1530, Karar No: 2019/2184, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁷⁸ İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi Esas No: 2018/3992, Karar No: 2019/1879, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁷⁹ Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 3. Ceza Dairesi Esas No: 2017/1898, Karar No: 2019/2552 Karar, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

neticesinde; elindeki poşetle yürürken kolluk görevlilerince yakalanan sanıktan net ağırlığı 484 gram bonzai maddesi ele geçmesi şeklindeki olayda “ele geçen maddenin MDMA (N) 2201 cinsi sentetik kannabinoid grubu uyuşturucu madde olması, bilinen elde edilebilir doz miktarlarına göre, net ağırlığı 484 gram olmakla maddenin kişisel kullanım sınırlarının çok üzerinde bulunması” gerekçesiyle sanığın eyleminin uyuşturucu madde ticareti suçuna vücut vereceğinden bahisle, sanığın TCK m.188 uyarınca teşdiden cezalandırılmasına karar vermiştir.⁸⁰

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesi, Bakırköy 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nin bir kararıyla ilgili olarak yaptığı istinaf incelemesi neticesinde; yolda yaya olarak yürüdüğü esnada kolluk görevlilerince yakalanan sanığın üzerinde 8,8 gram gelen sentetik kannabinoid maddesinin ele geçmesi şeklindeki olayda, “uyuşturucu maddenin tek bir poşet içerisinde ve satışa hazır halde bulunmadığı, miktar itibariyle kişisel kullanım sınırları içerisinde olduğu, sanığın üzerinde ele geçen uyuşturucu maddeyi üçüncü şahıslara sattığı ya da satışa arz ettiği yönünde herhangi bir iddia, görgüye dayalı bilgisi bulunan tanık veya polis tutanağının mevcut olmadığı” gerekçesiyle sanığın eyleminin TCK'nın 191. maddesinde yazılı suçta vücut vereceğini kabul ile ilk derece mahkemesinin hükmünün kaldırılmasına ve sanığın TCK m.191 uyarınca cezalandırılmasına karar vermiştir.⁸¹

5. GENEL DEĞERLENDİRME

Sentetik kannabinoidlerin kullanımı ve ticareti meselesinin önümüzdeki süreçte, başta toplum sağlığı olmak üzere birçok alanda giderek daha sıkıntılı bir boyuta ulaşacağı açıktır. Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM) tarafından hazırlanan “2020 Türkiye Uyuşturucu Raporu”na göre; 2018 yılında 657 madde bağlantılı ölüm olayının %45,8'inde (301) sentetik kannabinoid mevcuttur. 2017 yılında ise 941 madde bağlantılı ölüm olayının %59,9'unda (564) sentetik kannabinoid mevcuttur. 2018 yılında sentetik kannabinoid (bonzai) görülen 301 vakanın 147'sinde (%48,8) ölüm tek başına bu maddeden kaynaklanmıştır. 2017 yılında ise sentetik kannabinoid (bonzai) görülen 564 vakadan 247'sinde (%43,8) ölüm tek başına bu maddeden kaynaklanmıştır.⁸² Öte yandan 2008-2013 yılları arasında Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisine (UNODC) yeni geliştirilen psikoaktif maddeler

⁸⁰ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi Esas No: 2019/568, Karar No: 2019/1876, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁸¹ İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 5. Ceza Dairesi Esas No: 2018/3708, Karar No: 2019/1946, UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁸² 2020 Türkiye Uyuşturucu Raporu, s. 54

ile ilgili yapılan bildirimlerin çoğunluğunu sentetik kannabinoidler(%28) ve sentetik katinonlar(%25) oluşturmaktadır.⁸³

Failin sentetik kannabinoid maddesini ticaret maksadıyla satmak, satışı arz etmek, başkalarına vermek, sevk etmek, gibi seçim hareketlerini icra ederken yakalanması halinde, eyleminin hukuki nitelendirmesi daha kolayken, hiçbir yan delilin bulunmadığı nakletme, depolama, satın alma, kabul etme ve bulundurma gibi seçim hareketlerin icrası esnasında yakalanması halinde durum karmaşık bir hâl alabilmektedir. Genelde kolluk görevlilerince failin ikametinde, iş yerinde ya da seyahat halinde iken aracında yapılan aramalarda yahut yaya olarak yürürken, bir lokantada ya da eğlence mekânında bulunduğu esnada yapılan aramalarda çeşitli miktarlarda uyuşturucu madde ele geçirilmekte, failer ise bu maddeleri kendi kullanımları için bulduklarını iddia etmektedirler. Bu durumda failin eylemi ticaret mi yoksa kullanmak amacıyla bulundurma mıdır? Ticaret nitelendirmesi halinde suçun cezası 15 ila 20 yıl, kullanmak maksadıyla bulundurma nitelendirmesinde ise 2 ila 5 yıl arasında kalmaktadır. Öte yandan eylemin uyuşturucu madde ticareti olarak nitelendirilmesi halinde de maddenin miktarına göre teşdit uygulanıp uygulanmayacağı da ayrı bir konudur. Zira TCK'nın 61. maddesinin birinci fıkrasında, temel cezanın belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak ölçütlere yer vermiştir. Suçun konusunun önem ve değeri de cezanın belirlenmesinde dikkate alınacak hususlardan biridir.⁸⁴

Uygulamada esrar, eroin, kokain gibi maddelerin günlük kullanım miktarlarına dair çeşitli saptamalar yapılmış olup, Yargıtay ve ilk derece mahkemelerinde bu doğrultuda bir uygulama birliği sağlanmıştır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu ve Ceza Daireleri kararlarında esrar kullananların her defasında 1-1,5 gram olmak üzere günde üç kez esrar tüketebildikleri kabul edilmiştir.⁸⁵ Benzer şekilde eroinin günlük kullanım miktarının 60 miligram (0,06 gram) kabul edildiği kararlar da mevcuttur.⁸⁶ Ancak bu ölçüt miktarlar sentetik

⁸³ Bahadır Küçükuyul, Uyuşturucu Bağımlılığında Yeni Trendler: Amfetamin Tipi Uyarıcılar ve Yeni Geliştirilen Psikoaktif Maddeler, Uyuşturucuyla Mücadele Politikaları ve Yeni Trendler, Editör; Hakan Cem Çetin, Ahmet Çelik, Erkan Sezgin, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016, s. 35

⁸⁴ Mustafa Artuç/ Tahir Hırsılı, Hüküm Kurma Esasları, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş 3. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2010, s. 31

⁸⁵ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 06.03.2012 tarih ve 387-75 E/K sayılı kararı, UYAP mevzuat/ Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021)

⁸⁶ Yargıtay 10. Ceza Dairesi, 10.01.2014 tarih ve 2010/32243E-2014/198 K; “Mersin’de oturan suç konusu net 5 gram eroini Mersin’den temin ederek yönetimindeki otomobille Adana’ya gelen sanığın, parkta oturduğu sırada yanına gelen diğer sanık Mehmet’e sigara paketi içerisindeki eroini gösterip cebine koyması üzerine görevliler tarafından yakalanması; sanığın Adana’ya hasta ziyareti için geldiğini söylemesi; günlük kullanılacak eroin miktarının yaklaşık 60 miligram ve suç konusu eroinin yaklaşık 83 günlük ihtiyacı

kannabinoidler için kabul edilemez. Yukarıda tıbbi etkileri anlatılan sentetik kannabinoidlerin (bonzai) esrar gibi tüketilemeyeceği aşikârdır. Çoğunlukla tek dal sigara tütününe eklenerek içilen bonzai maddesinin, yoğun ve güçlü etkileri de nazara alındığında kanaatimizce günde 1-2 defa içilebileceği ve her kullanımda 0,2 ilâ 0,4 gram civarında tüketilebileceği kabul edilmelidir. Burada bir dal sigarada bulunan tütün miktarı da gözetilmelidir.⁸⁷

Öte yandan şahsi kullanım miktarı hesabında “yıllık kullanım miktarının” kriter olarak alınması maddi gerçeğin belirlenmesi bakımından isabetsiz olacaktır. Zira bu durumda bir kişinin örneğin her gün 4,5 gram esrar içtiği, üstelik bunu 365 gün boyunca her gün yaptığı ve kendisinde ele geçen (örneğin; 1.500 gram) esrar maddesini bir yıllık kullanımı için hazırda tuttuğunu kabul etmemiz gerekecektir. Bu da hayatın doğal akışına, uyuşturucu maddeye ilişkin faaliyetlerin tabiatına aykırılık teşkil edecektir. Zira birçok soruşturmada gözlemlendiği üzere ticaret maksadı olmayan içici kişiler, gerek kolluk görevlilerine gerek de durumdan habersiz aile bireylerine yakalanmamak amacıyla uyuşturucu maddeleri sıkı bir şekilde gizleme gayretinde olmaktadır.⁸⁸

Yargıtayın önceki uygulamalarında kişisel kullanım miktarının belirlenmesinde “1 yıllık kullanım miktarını” esas alınırken, son yıllarda verilen kararlar ile bu ölçüt yerine somut olayın özelliklerine göre belirlenecek zaman dilimi içinde sanık tarafından kullanılacak miktarın esas alınması görüşü benimsenmiştir. Örneğin 1 haftalık tatil için Antalya’ya gitmekte olan sanığın içinde bulunduğu aracın yol kontrolü sırasında durdurularak yapılan arama sırasında, sanığın üzerinde 10 gram eroin ele geçirilmesi halinde; ele geçirilen eroin miktarı 1 haftalık kişisel kullanım miktarının çok üzerinde olduğu için eylemi TCK’nın 188/3 maddesi kapsamında değerlendirilecektir.⁸⁹ Bir başka örnekte Mardin’de ikamet eden ve iki gün sürecek bir toplantıya katılmak amacıyla İzmir iline gitmekte olan sanığın üzerinde 47,85 gram esrar ele geçirilmesi halinde, esrarın günlük kullanılabilir miktarı dikkate alındığında 47,85 gramın 2 günlük kullanım miktarının çok üzerinde olması

karşılıyacak miktarda bulunması; somut olayda belirlenen zaman dilimine göre bu eroinin kişisel ihtiyaç miktarının çok üzerinde olması karşısında (...) UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, (Erişim Tarihi: 21.01.2021) (Eroin maddesinin miktarına ilişkin benzer bir karar için bakınız: Yargıtay 10. Ceza Dairesi, 15.06.2015 tarih ve 2015/3749 E-2015/31777 K. sayılı kararı)

⁸⁷ “İçinde 20 dal kısa sigaranın yer aldığı bir paket kısa sigara 20 gram geldiğine göre, bir dal sigaranın ağırlığı paket ağırlığını çıktıktan sonra 0,8 gram kabul edilebilir. Kâğıt ağırlığı ve filtre düşüldükten sonra bir dal kısa sigara yaklaşık 0,6 gram tütün içerir”, www.vintagebillboard.com, (Erişim Tarihi: 17.01.2021)

⁸⁸ Meydan, Uyuşturucu Madde Ticaretinde Madde Miktarının Önemi, s. 348

⁸⁹ Yargıtay 10. Ceza Dairesi, 07.01.2019 tarih ve 2016/20-2019/62 sayılı kararı

neniyle eylemi TCK'nın 188/3 maddesi kapsamında kabul edilecektir. Ancak İzmir'de katıldığı toplantıdan ikamet ettiği Mardin'e dönerken yapılan yol kontrolünde üzerinde İzmir'den temin ettiği 47,85 gram esrarla yakalanan sanığın eylemi için kullanmak amacıyla uyuşturucu madde bulundurma suçu olarak nitelendirilebilecektir. Zira bu son halde kişisel kullanım miktarının belirlenmesinde artık bir yıllık kullanım miktarının esas alınmasına bir engel yoktur.⁹⁰

Bu açıklamalar ve içtihatlar ışığında denebilir ki; başkaca yan delil elde edilemeyen ve failin içicilik savunmasında bulunduğu olaylarda, failin ekonomik durumu ve aylık kazanç miktarına göre ikamet/iş yeri, vs. aramalarında 20-25 gram üzerinde ele geçen sentetik kannabinoid'lerin ticaret maksadıyla bulundurulduğu kabul edilmelidir. Kendi içimliği için başka şehirden aldığı maddeyi, yaşadığı şehre götürdüğünü iddia eden failer yönünden de bu yönde bir kabul mümkündür. Bu noktada soruşturma makamının failin yaşadığı şehri tespit etmesi, mümkünse cep telefonu sinyal bilgilerinin takibi ile geliş-gidiş aralığı, failin yaşadığı şehrin turistik sahil şehirlerden olup olmadığı ve maddeyi temin ettiği şehrin “*maddenin temin edilebileceği*” şehirlerden olup olmadığı da nazara alınmalıdır. Örneğin İstanbul'dan Antalya'ya, İzmir'den Bodrum'a yapılan nakillerle Kastamonu'dan İstanbul'a yapılan nakillerde yapılan yakalamalar bir tutulmamalıdır.

Unutulmamalıdır ki; gün içinde bir eğlence mekânında, parkta ya da kahvehanede otururken yakalanan failerde bu miktarın kabulü olanaksızdır. Günlük kullanım miktarının yanı sıra, 0,5-1,00 gram aralığında fişeklenmiş halde satılan sentetik kannabinoidlerin, her bir fişeğinin piyasasına göre 30 ilâ 100 TL arasında satıldığı göz önüne alındığında, soruşturma makamlarının önceki yakalamalar ve geçmiş tarihli içici ifadelerinden hareketle, maddenin o yerdeki piyasa satış fiyatını tespit etmesi de yerinde olacaktır. Bir örnek vermek gerekirse; 0,5 gram bonzai'nin 50 TL'ye satıldığı bir ilçede 30 gram bonzai maddesi 3.000 TL değerinde olup bu miktar, asgari ücretin dahi üstündedir. Bu sebeple işsiz, iş buldukça ara ara çalışan ya da asgari ücretle çalışan bir failin yakalamasında bu detayların da gözden uzak tutulmaması gerekmektedir. Bu nedenle bu gibi failer yönünden 2-3 gram üstü yakalamalarda ticaret değerlendirmesi yapılmalıdır.

SONUÇ

Uyuşturucu madde kullanımı ve ticareti meselesi her geçen gün toplumların genel sağlığı, kültürel ve ekonomik yapısı ile günlük yaşamını son derece olumsuz etkilemeye devam etmekte ve bu etkisini artırmaktadır. Bu konu tıpkı iklim değişikliğinde olduğu gibi ülkelerin tek başına halledebilecekleri

⁹⁰ Elmas, Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, s. 123-125

bir sorun olmaktan çıkmış ve birlikte hareket etmeyi zaruri kılmaktadır. Öte yandan sorun yalnızca adli makamların değil, tıp, tarım, ekonomi, aile, sosyal politikalar, belediyeler, ulaştırma ve kargoculuk, deniz ulaşımı, milli eğitim gibi tüm resmi ve özel kurumların birlikte katılımını ve yardımlaşmasını gerektirmektedir. Bir öğretmenin, vergi müfettişinin, kargo taşıyıcısının ya da bir psikoloğun dikkati sayesinde bir çocuğun uyuşturucu bağımlısı olması engellenebileceği gibi, uyuşturucu ticaretinden haksız kazanç elde eden esnaf/iş adamı görünümlü kişilerin de tespiti mümkün olabilecektir.

Buna ilişkin soruşturma ve kovuşturmalarda görev alan Hakimler ve Cumhuriyet Savcıları ile kolluk görevlilerinin muhatap oldukları uyuşturucu maddeyi tanımaları, farklarını bilmeleri, bu faaliyetlerin ne şekilde yürütüldüğünün ayırdına varmış olmaları, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması ve adaletin tesisi için azami önemlidir. Aksi halde uyuşturucu illetine bulaşmış bir içicinin ağır bir şekilde cezalandırılması ya da bir uyuşturucu tacirinin cezasız kalması söz konusu olabilecektir. Şahsi kullanım miktarlarına dair değerlendirmeler de bu kapsamda görülmelidir. Son olarak söylenebilir ki, sentetik kannabinoidler ya da ileride ortaya çıkacak yeni nesil psikokaktif maddelere karşı gerekli tedbirlerin derhal alınması ile yargısal uygulama birliğinin sağlanması ve uyuşturucu tacirleri için hukuk zemininde gri noktalar bırakılmaması tüm iyi niyetli çabaların meyvelerinin toplanması için hayati önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Aktümsek, Abdurrahman; Anatomi ve Fizyoloji İnsan Biyolojisi, (Nobel Yayın Dağıtım), Geliştirilmiş 5.Baskı, Ankara, 2010

Akgül, Arif; Türkiye’de Yasadışı Kenevir Ekimi ve Mücadele Politikaları, Uyuşturucuyla Mücadele Politikaları ve Yeni Trendler, Editör; Hakan Cem Çetin, Ahmet Çelik, Erkan Sezgin, (Adalet Yayınevi), Ankara, 2016

Artuç, Mustafa, Hırslı, Tahir; Hüküm Kurma Esasları, Gözden Geçirilmiş Genişletilmiş 3. Baskı, (Adalet Yayınevi), Ankara, 2010

Artuç, Selahattin/ Doğan, Kamil Hakan/ Demirci, Şerafettin; Uyuşturucu Maddelerinde Yeni Trend: Sentetik Kannabinoidler, Adli Tıp Bülteni, Cilt 19, Sayı 3, 2014, <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:IuhSrrawKqkJ:https://www.adlitipbulteni.com/atb/article/download/775/1232/2492+&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>

Aşıcıoğlu, Faruk; Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, <https://www.atk.gov.tr/psikoaktifmaddeler.pdf>

Başak, Ali Sadi; Psiko-Aktif Maddelerin Analiz ve Bilirkişilik Boyutu, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, <https://www.atk.gov.tr/psikoakifmaddeler.pdf>

Çalışkan, Suat; Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, (Adalet Yayınevi), Ankara, 2012

Dönmezer, Sulhi; Uyuşturucu Maddelerin Hukuk ve Kriminoloji ile İlgili Bazı Yönleri, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 36 (1-4), 1-14; <http://dergipark.gov.tr/iuhfm/issue/9126/114262>

Dursun, Selman; Türk Ceza Hukukunda Uyuşturucu veya Uyarıcı Maddelerin Kullanımına Dair Düzenlemelerin Gelişimi: Suç Olmaktan Çıkarma ve Diversiyon (Cezalandırmadan Sapma) Eğilimleri, Adalet İstanbul Dergisi, 13. Baskı, 2019, <http://acikerisim.istanbul.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12627/94516>

Eker, Hüseyin; Sentetik Esrar İmalat Ticaret Arz Problemi, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, <https://www.atk.gov.tr/psikoakifmaddeler.pdf>

Elmas, Birsen; Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçları, Güncellenmiş ve Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, (Adalet Yayınevi), Ankara, 2020

Erbaş, Oytun; Psikiyatrinin Kara Kitabı, Siyah Kuğu Yayınları, 14. Baskı, İstanbul, 2020

Ergül, Ergin; Uyuşturucu Madde Alışkanlığının Hukuki ve Cezai Yönleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, İstanbul, 1993, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Br>.

Erman, Sahir/ Özek, Çetin; Ceza Hukuku Özel Bölüm, Kamunun Selametine Karşı İşlenen Suçlar (TCK 369-413), İstanbul, 1995

Evren, Cüneyt; Sentetik Kannabinoidler, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, <https://www.atk.gov.tr/psikoakifmaddeler.pdf>

Küçükıysal, Bahadır; Uyuşturucu Bağımlılığında Yeni Trendler: Amfetamin Tipi Uyarıcılar ve Yeni Geliştirilen Psikoaktif Maddeler, Uyuşturucuyla Mücadele Politikaları ve Yeni Trendler, Editör; Hakan Cem Çetin, Ahmet Çelik, Erkan Sezgin, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016

Metin, Ahmet/ Subaşı, Şule/ Ögel, Kültegin/ Güzeloğlu Mevlüt; Uçucu ve Uyuşturucu Madde Bağımlılarında Deri Bulguları, <http://www.ogelk.net/Dosyadepu/derma11-2-1.pdf>

Meydan, Uygun; Uyuşturucu Madde Ticaretinde Madde Miktarının Önemi, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 37. Sayı, Ankara, 2019

Öner, Mehmet Zülfü; Türk Ceza Kanunu'nda Uyuşturucu Madde İmal, İthal, İhraç Suçları, TBB Dergisi, Y: 2010, S: 88, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-88-593>

Öztürk, Ağâh Bahadır; Türkiye'de Büyüyen Tehlike: Esrar, Konuralp Tıp Dergisi, 2016;8(3) 208-213, <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/270611>

Soyaslan, Doğan; Ceza Hukuku Genel Hükümler, Güncelleştirilmiş 3. Baskı, (Yetkin Yayınları), Ankara, 2005

Soyaslan, Doğan; Ceza Hukuku Özel Hükümler, Güncelleştirilmiş 12. Baskı, (Yetkin Yayınları), Ankara, 2018

Tezcan Durmuş; Türk Ceza Kanunu'ndaki Değişiklikler Açısından Uyuşturucu Madde Tedarik Suçları, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/36503>

Tezcan, Durmuş/ Erdem, Mustafa Ruhan/ Önok, Murat; Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 6. Baskı, (Seçkin Yayınları), Ankara, 2008

Türkçe Tıp Dili Kılavuzu, Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Türkçe Tıp Dili Kurulu, 2 Basım, Kocaeli, 2007, http://tip.kocaeli.edu.tr/docs/ttdk_2007.pdf

Yargıç, İlhan; Sentetik Kannabinoidler, Yeni Nesil Psiko-Aktif Maddeler Sempozyumu, 26.11.2013, Adli Tıp Kurumu, <https://www.atk.gov.tr/psikoakifmaddeler.pdf>

Yargıtay Ceza Daireleri Uygulamasında Sıklıkla Rastlanan Bozma Sebepleri (CMK-TCK-Özel Yasalar), Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Genişletilmiş 2. Bası, Ankara, 2018

Yaşar, Osman/ Gökcan, Hasan Tahsin/ Artuç, Mustafa; Yorumlu Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, (Adalet Yayınevi), Ankara, 2010

İnternet Kaynakları

<https://okanhastanesi.com.tr/tourette-sendromu-nedir#:~:text=Tourette%20sendromu%2C%20ilk%20kez%201985,ve%20hareketler%20ile%20m%-C3%BCcadede%20ederler>. Erişim Tarihi: 20.01.2021

2020 Türkiye Uyuşturucu Raporu, <file:///C:/Users/ab125504/Desktop/bonzai%20makale/TU%CC%88RKI%CC%87YE-UYUS%CC%A7TURU-CU-RAPORU-2020.pdf>, Erişim Tarihi: 16.01.2021

www.vintagebillboard.com. Erişim Tarihi: 17.01.2021

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/02/20110213-4.htm>, Erişim Tarihi: 24.01.2021

UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Yargıtay Kararları Sorgulama Ekranı, Erişim Tarihi: 21.01.2021

UYAP mevzuat/Cumhuriyet Başsavcılığı/Bölge Adliye Mahkemesi Kararları Sorgulama Ekranı, Erişim Tarihi: 21.01.2021